

Všechno dobré, Ještěre!

 litterate.cz/vsechno-dobre-jestere

Vidlák

8 března, 2023

Dnes proběhne inaugurace nového prezidenta a já nepochybuji, že vše bude do detailu rozebráno, natočeno, vysvětleno, načančáno a celá armáda intervjuků se bude rozplývat, jak je to super. Konečně přijde ten správný prezident, který na Hrad vrátí klid a důstojnost a jako bylo v předchozích deseti letech všechno špatně, odted' bude všechno dobře.

Miloš Zeman vlastně odešel tak trochu bez povšimnutí. Pokud mu někdo věnoval nějakou pozornost, tak si neopomněl ještě naposled kopnout nebo přidat jedovatost. A tak jsem si řekl, že to trochu napravím a pokusím se trochu zavzpomínat. Doba prezidenta Miloše Zemana se totiž takřka přesně kryje s mojí blogerskou kariérou. Byla to Zemanova první volba, kdy jsem publikoval své první politologické pokusy ještě u Vlka a byla to jeho druhá volba, kdy jsem průběh komentoval už u sebe na Vidlákových kydech.

Začnu jedním hezkým střípkem. Miloš Zeman přišel na Hrad za premiérského modroptáka a za premiérského modroptáka odchází. Začal za Nečase, končí za Fialy. Na Nečasově pádu měl značný podíl, zajistil si svojí vlastní úřednickou vládu a měl poměrně významný vliv i na vládu Bohuslava Sobotky, neb měl mezi poslanci ČSSD dost přátel i jiných politických vazeb. Poměrně silný vztah měl i s

Andrejem Babišem a oba spolu se postarali, aby ČSSD zmizela z politické mapy. Podle mě je toto zmizení definitivní a žádná miliardářská injekce na tom nic nezmění. ČSSD ještě existuje, ale neexistují žádní voliči, kteří by ji mohli volit. Zeman ČSSD vytáhl na vrchol a když ho pak zradila, tak jí zase zadupal zhruba na stejnou úroveň, ve které ji kdysi převzal.

Nedávno jsem si dělal trochu naděje, že bych se k Zemanovi mohl dostat na rozhovor. Nesplnilo se mi to, ale kdyby se to bylo bývalo povedlo, tak bych se ho zeptal vlastně jen na dvě věci:

Při druhé prezidentské volbě, když vyhrál první kolo, ale jeho protikandidát Drahoš získal podporu od ostatních neúspěšných kandidátů, tak to papírově vypadalo, že Zeman prostě nevyhraje. Ale nestalo se tak. Zeman předvedl takticky mistrovské finále v televizních debatách, které naprosto ovládl a dokázal Drahoše donutit, aby se zničil sám. Nakonec vyhrál o sedmdesát tisíc hlasů... To všechno jsme viděli a pamatujeme si to. Já se chtěl Ještěra zeptat, jestli měl mezi prvním a druhým kolem pochybnosti, nebo jestli si byl víceméně jistý vítězstvím. Chtěl bych vědět, jak moc jeho taktiku určovala intuice a politická improvizace a nakolik za tím stál profesionální tým lidí. Dodnes mě zajímá, jestli Zeman šel do těch dvou debat s tím, co potřebuje z Drahoše vydolovat a nebo jestli se prostě jen správně rozhodoval podle situace přímo na bitevním poli.

Druhá věc, která mě na Zemanovi vždycky fascinovala, byla jeho schopnost si udělat z Hradu mocenské centrum, i když je u nás prezidentská funkce jen ceremoniální. Já vím, lidi prezidenta vždycky berou jako tatíčka Masaryka, ale reálně toho prezident sám moc udělat nemůže. Musí počkat, až jiní způsobí krizi a on pak tu krizi nějak řeší. Ke slovu ještě přijde chvíli po volbách, protože je to on, kdo pověřuje někoho, aby se pokusil sestavit vládu. Ale jinak sice může vystoupit v parlamentu, ale nikdo ho nemusí poslouchat.

Zeman byl téměř po celou dobu velmi nebezpečný politický protivník. Uměl stavět různé frakce proti sobě, uměl těžit z cizích sporů, dělal rozhodčího i tam, kde ho nechtěli, ode všech se uměl dobrat nějakých slibů a nakonec mu to umožnilo do značné míry ovlivňovat nejen domácí, ale i zahraniční politiku. Chtěl jsem se ho zeptat, jestli na to existuje nějaký univerzální recept. Nebo nějaké přísloví... prostě nějaké takřka rabínské naučení, co je v politice nejdůležitější.

Starý ještěř z Hradu, to byla moje přezdívka pro Zemana a myslím, že byla trefná. Vždycky jsem si ho představoval jako toho starého už poněkud ošoupaného varana komodského, který možná neběhá rychle jako zamlada, ale je smrtelně nebezpečné, se k němu moc přibližovat, protože když kousne, tak to zavání hřbitovem. Tuto ještěřskou úlohu zastával vlastně až do posledních parlamentních voleb. Bez ohledu na všechny řeči o jeho zdraví, bez ohledu na spekulace o smrtelných chorobách a jeho nemohoucnosti, Zeman byl prostě politik první kategorie, znalý, nápaditý a nebezpečný.

Až po parlamentních volbách ho věk dohnal a byl to právě poslední rok, ve kterém už jen ukončoval svojí předlouhou politickou kariéru. Jeden z posledních, co tam byli od začátku. Jeden z posledních z Prognostáku, jeden z posledních, který u nás zaváděl to, co dneska dochází ke svému konci. Je to symbolické. S odchodem Zemana odchází i doba, kdy si každý mohl říkat co chtěl, dělat co chtěl, kdy jsme měli nejen svobodu slova, ale i svobodu krást. Se Zemanem odchází česká doba a plně začíná doba evropská.

Zeman k nám přivedl NATO i EU a dožil se i toho, že je NATO použito v opravdové velké válce. Dožil se grýndýlu, emisních povolenek, elektrošilenství, výsledků Lisabonské úmluvy... A to by byla má třetí otázka. Jak to dneska hodnotí? Jak se dívá na naše spojence a jak se dívá na ty, které nám jako spojence zakázali. Ať se totiž o Zemanovi říkalo, že je Putinova děvka a nebo že se plazí před Čínou, ve skutečnosti od naší prozápadní orientace neuhnul ani o píd'. Uhnul nakonec od své vlastní politiky mnoha azimutů, ale nikdy

neudělal nic, co by zpochybnilo naše směřování do Washingtonské Brusele. Řeči o našem východním směřování byly mizerná práce novinářů a zbožné přání, než skutečnost.

Miloši Zemanovi přeji ještě dlouhé zdraví. S tělem už to asi lepší nebude, ale přeji mu, aby si zachoval bystrý mozek. Ať má šanci ještě vidět, kam se posunul svět, který pomáhal budovat. Ať se ještě dočká vyústění všech současných problémů a jejich hodnocení. Přeji Miloši Zemanovi, aby ještě dlouho zůstal na „svém“ světě, aby ještě mohl zhodnotit úspěchy i neúspěchy své doby.

Všechno dobré, Ještěre!